

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta annetun lain ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 32 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta annetun lain ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 32 a §:n muuttamisesta (HE 214/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Katariina Jämsén, työ- ja elinkeinoministeriö
- valtakunnansovittelija Anu Sajavaara, Valtakunnansovittelijan toimisto
- työmarkkinapäällikkö Rami Lindström, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Minna Ahtiainen, STTK ry
- asiantuntija Katja Miettinen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- työtuomioistuin
- Valtion työmarkkinalaitos
- Kirkon työmarkkinalaitos
- Akava ry
- Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työriitojen sovittelusta annettua lakia ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan, että työriitojen sovittelusta annettuun lakiin lisätään uusi säännös vapaaehtoisesta sovittelusta ja että työriidan osapuolten velvollisuuksia sovitteluun valmistautumisessa täsmennetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annettua lakia siten, että työtuomioistuimen toimivaltaa kuulemismenettelyssä laajennetaan.

Esityksen tavoitteena on kehittää työriitojen sovittelujärjestelmää erityisesti työehtosopimusten rajariitojen ratkaisemiseksi ja mahdollistaa asian selvittämiseksi tarpeellisten tahojen kuuleminen työtuomioistuinmenettelyssä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työriitojen sovittelusta annettua lakia (jäljempänä *työriitalaki*) ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annettua lakia (*työtuomioistuinlaki*). Muutosten tarkoituksena on vahvistaa työriidan osapuolten mahdollisuutta saattaa työriita vapaaehtoiseen sovitteluun. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla veloitetaan osapuolia valmistautumaan sovitteluun nykyistä paremmin sekä täsmennetään työtuomioistuimen kuulemismenettelyä sen laajemman käytön mahdollistamiseksi. Ehdotettujen muutosten tavoitteena on kehittää työriitojen sovittelujärjestelmää erityisesti työehtosopimusten rajariitojen ratkaisemiseksi.

Rajariidassa on kyse tilanteesta, jossa työnantaja- ja työntekijäpuolella on eri näkemys siitä, mitä työehtosopimusta työnantajan teettämään työhön tulisi soveltaa. Rajariitojen ratkaisemiseksi voidaan käyttää vapaaehtoista sovittelua. Ehdotetun uuden 9 a §:n mukaan sovittelija voi aloittaa työriidan osapuolen tai osapuolten pyynnöstä vapaaehtoisen sovittelun, vaikka siihen ei liity työtaistelua tai työrauhan vaarantumisen uhkaa. Sovittelu voidaan aloittaa, jos kumpikin osapuoli siihen suostuu.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa ehdotettuja muutoksia ja ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Valiokunta pitää tärkeänä, että työriidat pyritään ratkaisemaan ennen kuin kiista johtaa työtaisteluun tai vaarantaa vakavasti työrauhan. Asiantuntijakuulemisessa valiokunnalle on tuotu esille, että rajariitojen ratkaisemista varten tarvittaisiin nyt ehdotettuja keinoja tehokkaampia menettelyjä. Valiokunta pitää tärkeänä, että sovittelujärjestelmän uudistamista jatketaan ja tarkastellaan sovitteluprosessia ja sen toimivuutta nyt tehtyä laajemmin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 214/2022 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2022 vp

Helsingissä 24.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Atte Kaleva kok

jäsen Tuomas Kettunen kesk

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Niina Malm sd

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Anders Norrback r

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen